Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0512U000752

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-11-2012

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лайко Ірина Михайлівна
2. Layko Iryna Mykhailivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-09-2012

Спеціальність за освітою: 7.130102

Місце роботи здобувача: Дослідна станція луб"яних культур

Код за ЄДРПОУ: 00497845

Місцезнаходження: 41400, Україна, Сумська обл., м. Глухів, вул. Терещенків, 45

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дослідна станція луб"яних культур

Код за ЄДРПОУ: 00497845

Місцезнаходження: 41400, Україна, Сумська обл., м. Глухів, вул. Терещенків, 45

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Теоретичні і практичні основи селекції закріплення однодомності, елімінації канабіноїдів та підвищення продуктивності конопель

2. Theoretical and applied bases of selection for maintenance of monoecy, elimination of cannabinoides and productivity increase in hemp

Реферат/анотація:

1. Об'єкт досліджень: удосконалення методів селекції на елімінацію тетрагідроканабінолу (ТГК), стабілізацію ознаки однодомності і підвищення продуктивності конопель з метою створення нового селекційного матеріалу. Мета роботи: встановити закономірності регулювання і закріплення високого рівня гомозиготності популяцій однодомних конопель за ознаками відсутності ТГК, стабілізації однодомності в процесі репродукування без зниження господарської цінності культури, шляхи підвищення продуктивності сортів конопель і на цій основі створити сорти конопель. Методи: загальнонаукові, польовий, біометричний, лабораторний, статистичний. Новизна: на основі виявлених біологічних особливостей нових сортів конопель зі зниженим вмістом канабіноїдів розроблені способи контролю і закріплення рецесивної ознаки відсутності

ТГК. На відміну від селекції на зниження вмісту канабіноїдів, яка проводилась раніше, на прикладі нового сорту Вікторія вперше доведена висока ефективність застосування удосконалених методів аналізу, оцінки і добору в чіткій послідовності: рослина-сім'я-популяція. Вперше в світі досягнутий найвищий рівень гомозиготності популяції сорту Вікторія за ознакою відсутності ТГК у 98,0-99,2 % рослин. Вперше виявлена популяційна мінливість однодомних конопель сорту Гляна зі збільшенням концентрації рецесивних генів однодомності, звуженням статевого поліморфізму до одного статевого типу - однодомної фемінізованої матірки та встановлено шляхи підвищення стабілізації ознаки однодомності від нижчого ступеня до вищого. Доведено, що механізм підвищення стабільності ознаки однодомності здійснюється у зворотному напрямку, ніж при селекції на зниження вмісту канабіноїдів: популяція-сім'я-рослина. Результати: Для селекційної практики запропоновані удосконалені методи закріплення однодомності, елімінації канабіноїдів та підвищення продуктивності конопель, розроблені нові способи виявлення перспективного вихідного матеріалу на ранніх етапах за напрямами на волокнистість, насіннєву продуктивність, скоростиглість. Створено нові сорти конопель Вікторія, Гляна, Глухівські 66, Глера, Глесія, Глухівські 33, Глухівський 46, Глухівські 51 і гібрид Насіннєвий. Ступінь впровадження: Сорти Гляна з 2007 р. і Вікторія з 2011 р занесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. З 2012 р. сорт Гляна занесений в Державний реєстр селекційних досягнень Росії. Сорт Глера проходить випробування з подальшою його реєстрацією у Франції. Сфера впровадження: наукові установи НАН і НААН України, сільськогосподарські підприємства усіх форм власності АПК України.

2. The object of investigation: proving of the breeding methods on elimination of tetrahydrocannabinol (THC), stabilization of the sign of monoeciousness and increasing of hemp productivity with the aim of creation of new breeding material. Aim of work: to set regularities of adjusting and fixing of homozygosity level of population of monoecious hemp by the signs of absence of THC, stabilizing of monoeciousness in the process of reproduction without decreasing of economic value of culture, ways of increase of the productivity of hemp varieties and on this basis to create hemp varieties. Methods: common scientific, field, biometrical, laboratory, statistical. Novelty: on the basis of revealed biological specialties of new hemp varieties with low cannabinoids content ways of control and fixing of recessive sign of THC absence are created. In difference of earlier breeding on increasing of cannabinoids content on the example of variety Viktoria for the first time the high effectiveness of use of improved methods of analysis, evaluation and selection in strict sequence is proved: plant-family-population. Firstly in the world the highest level of of homozygosis of the population of Viktoria variety by the sign of TNC absence of 98,0 - 99,2 plants is reached. Firstly it was revealed the population variability of monoecious hemp of Hliana variety with increasing of concentration of regressive genes of monoeciousness, intending of sexual polymorphism to the only sexual type - monoecious feminized pistillate hemp with ratio of male and female flowers in inflorescence as 10:90%. Also there were firstly established ways of increasing of stabilization of monoecious sign from lower step to the highest one. It5 was proved that the mechanism of increasing of stability of monoecious sign is realized in reverse way than in breeding on decreasing of cannabinoids cont5ent: population-family-plant. Results: For the breeding practice improved methods of fixing of monoeciousness, cannabinoids elimination and increasing of hemp productivity are proposed. New ways of revealing of perspective initial material in early phases which are directed on fiber content, seeds productivity, fast-ripening are created. New hemp varieties Viktoria, Hliana, Hlukhivski 66, Hlera, Hlesia, Hlukhivski 33, Hlukhivski 46, Hlukhivski 51 and hybrid Nasinnevyi are created. Degree of introduction: Varieties Hliana (2007) and Viktoria (2011) are registered in the State Register of Plants Varieties, which are suitable for spreading in Ukraine. Till 2012 Hliana variety is registered in State Register of Breeding Achievements of Russia. Hlera variety is investigated with future it's registration in France. Sphere of introuction: scientific institutions of NAS and NAAS of Ukraine, agricultural enterprises of whole forms of property of AIC of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вировець Вячеслав Гаврилович

2. Vyrovets Vyacheslav Gavrylovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козубенко Леонід Васильович

2. Козубенко Леонід Васильович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлов Станіслав Дмитрович

2. Орлов Станіслав Дмитрович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Логінов Михайло Іванович

2. Логінов Михайло Іванович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Кириченко Віктор Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні

Кириченко Віктор Васильович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.